

Roberts Feldmanis – mūsu Baznīcas ārmisijas stratēģis

(Svētdienas Rīts, Nr 19, 26. maijs, 2007. gada 29. maijs)

Dr. theol. Guntis Kalme, Rīgas Augšamcelšanās ev.-lut. draudzes mācītājs

Aiz kadra

Kad tiek runāts par kāda misionāra kalpošanu, tad galvenā uzmanība pašsaprotami tiek pievērsta viņa darbībai un tās augļiem, misijas lauka īpatnībām utml. „Aiz kadra” tad parasti paliek konkrētā misionāra „aizmugure” – Baznīca, kas par savu uzdevumu, par savu kalpošanas daļu Kungam Kristum uzskatījusi par vajadzīgu sūtīt šo misionāru sludināt Evaņģēliju citas tautas piederīgiem. No sūtošās Baznīcas atbalsta, - aizlūgšanām un materiālās palīdzības ir atkarīga pati misionāra kalpošanas iespēja kā tāda. Misijas darbs pats par sevi ir caur un caur nesavtīgs, jo misionāru sūtošā Baznīca no tā sev negūst nekādu tiešu materiālu, sociālu vai cita veida taustāmu labumu. Bet kristīgā Baznīca vienmēr ir bijusi misionējoša, Kristus pestīšanas vēsti pasaulē nesoša, jo to nosaka paša Trīsvienīgā Dieva darbība: Tēvs sūta pasaulē savu Vienpiedzimušo Dēlu Jēzu, Kurš saka saviem mācekļiem: „Ejiet un dariet par mācekļiem visas tautas” (Mt 28, 19). Viņš tiem apsola: „Būsit Mani liecinieki kā Jeruzālemē, tā visā Jūdejā un Samarijā un līdz pašam pasaules galam.” (Ap d. 1, 8).

Konkrētais skatījums

Bet šis sacītais vēl ir visai abstrakts lietu tvērums. Baznīca vienmēr ir konkrēti cilvēki, kuri Jēzus vēsts mudināti izšķiras par vienu vai otru noteiktu rīcību, kalpošanas veidu. Baznīcas amatpersonas ar saviem lēmumiem, aktivitātēm un uzņēmību nosaka Baznīcas kalpošanas konkrētos veidus, citu Baznīcas darbinieku kalpošanas principiālās un praktiskās iespējas. Tieši šādā nozīmē un aspektā mums arī jāskata Latvijas ev. lut. Baznīcas Ārmisijas sekretāra mācītāja Roberta E. Feldmaņa (1910. – 2002.) darbība.

Mantojums

Misionāra degsmi un skatu viņš bija guvis garīgā mantojumā no sava garīgā tēva mācītāja Edgara Rumbas (1904. – 1942.). Skolotājs savā mācekļi bija uzpūtis tur esošo ticības dzirksti līdz tādai liesmai, kas dega ar vēlmi iegūto patiesības gaismu dalīt pēc iespējas tālāk. Feldmanis vēlāk sacīja: „*Ārmisija savā būtībā prasa no cilvēka īpašu nostāju, sirds degšanu un nepacietību. Mēs nevaram to izturēt, paši baudīdami Evaņģēlija bagātību, svētību un žēlastību, ka ir cilvēki, kas to nepazīst un nezina. Tā ir tā svētā nepacietība, tas ir tas svētais nemiers, tā ir tā nerimšana, kāpēc cilvēki skrien pāri pār jūrām un pār kalniem, tikai lai būtu tur pie tiem melniem, brūniem, dzelteniem vai kādiem cilvēkiem, lai viņiem aiznestu Evaņģēliju. Viņi nevar to izturēt, zinādami: "Ir cilvēki, kuriem taču nav šīs lietas."*”¹

Darbības lauks

Formāli Roberts Feldmanis pats nebija misionārs, kas būtu darbojies mūsu Baznīcas misijas laukā. Indijā kā misionāre Karaganarupri („Visžēlīgā Dieva mājieta” – tamilu val.) ciemā darbojās Feldmaņa ļoti augsti vērtēta Anna Irbe (1890. – 1973.). Ja Irbes uzdevums bija šī ciema un tā tuvējās apkārtnes kristīgā aprūpe un diakonijas darbs, tad Feldmaņa darbības lauks bija visa Latvijas Baznīca. Par savu

¹ Stalte G. Roberts Feldmanis un ārmisija // Svētdienas Rīts. – 2000. Nr. 29. – 6. lpp.

svarīgāko uzdevumu Feldmanis uzskatīja tās principiālu izveidi par misionējošu Baznīcu. Tai būtu jāspēj aicināt, motivēt, apmācīt, sūtīt kalpošanā misijas laukā un atbalstīt misionārus no savas pašas tautas vidus.

Grūtākais materiāls

Pateikts tas izklausās vienkārši, lakoniski un katram vidusmēra kristietim pašsaprotami. Bet dzīvē tas nozīmēja iesākt darbu ar visgrūtāko materiālu, proti, cilvēku domāšanu un uztveri. Feldmanim nenogurstoši nācās atbildēt uz vārdos izteiktu vai neizteiktu jautājumu: „Kādēļ gan mums, Latvijas kristiešiem, ir jāpalīdz Indijas kristiešiem un jārūpējas par to, lai indiešu pagāni iegūtu pestīšanu, ja tepat uz vietas Latvijā ir tik daudz darba?”

Ārmisija kā garīgās dzīvības izpausme

Pēc R. Feldmaņa domām, Baznīcas misijas aicinājuma apzināšanās un īstenošana ir ne tikai tās gara cēluma izpausme, bet, runājot „garīgi piezemētākā” valodā, faktiski ir tās garīgās vitalitātes rādītājs: „*Misijas darbs ir vienmēr nemaldīga mēraukla kādas Baznīcas garīgajai dzīvībai un modrībai. Atkarībā no tā, vai kāda Baznīca strādā misijas darbu vai nē, stāv viņas īstā vērtība un viņas dzīvības spēki. .. Misijas darba sekmēšana ir mūsu dzimtenes Baznīcas garīgās dzīvības jautājums.*”² Misija ir Baznīcas esamības veids, bez tās tai trūkst Kristus Viņa Baznīcai uzdotā kalpošanas plašuma „līdz pasaules galam”. Tad tā faktiski ir tikai sevi lokāli un/vai nacionāli pašapkalpojoša Baznīca, pati vien baudīdama tai sniegtās Dieva Dēla dāvanas, nedaloties ar tām pāri par savām teritoriālajām vai etniskajām robežām.

Ārmisija – līdzdaļa Kristus miesā

Feldmaņa skatījumā misija ir kas vairāk kā tikai misionāru sūtīšana kalpot. Tā ir Baznīcas būtisks raksturlielums, tā ir Baznīcas katolicitātes, tās vienotā un vispārējā rakstura īstenošana. Baznīcas devumu nosaka „*tas, vai tā atrodas Kristus svētās Miesas – Viņa kopējās Kristīgās Baznīcas vienībā, un vai tā ir līdzdalīga pie šīs Kristus miesas ciešanām un prieka. Šī kopība ir dota misijas darbā. Šai pasaulē arī nemaz neeksistē kāda Latvijas vai Amerikas vai Indijas Baznīcas par sevi – ir tikai viena pati Kristus miesa, ir tikai viens pats kopīgs darbs – Kristus ķēniņa valsts celšana visā pasaulē, un pie tā mums jābūt līdzdalīgiem. Norobežošanās uz savām lokālajām interesēm nenovēršami noved pie sakaru pārtrūkšanas ar kopējo Jēzus vīna stāda dzīvības avotu un tālāk pie garīga sastinguma un nāves.*”

Svētības avots Baznīcai

Misionējoša Baznīca ir Dieva svētīta Baznīca. Visupirms tā ir svētīta jau ar šī svarīgā uzdevuma nepieciešamības apziņu, bet tūdaļ pēc tam, un tieši šī paša iemesla dēļ, tā saņem svētību arī kā paša misijas darba noteiktu ciešu saikni ar Pestītāju un Viņa Miesu: „*Nekur citur, kā Kristus prieka vēsts nešanā tiem, kas vēl tumsā, mēs nestāvam tik tieši un tik tuvu Pestītājam Viņa neatvairāmībā un norīkojumā, kur Viņš liek iet pa visu pasauli un visiem pasludināt Prieka vēsti. Tas liek mums vispirms palikt nepārtrauktā lūgšanas un pielūgšanas kopībā ar Viņu. Tas ir pirmais un neatliekamais misijas darba pamats.*”³ Un: „*Strādājot misijas darbu nozīmē atrasties ciešā vienībā ne tikai ar Kristus pavēli, bet arī ar Viņa svēto Miesu – Viņa Baznīcu zemes virsū un debesīs*”.⁴

²Roberta Feldmaņa bibliotēkas ārmisijas materiāli. Mape Nr. 1.

³Feldmanis R. Autobiogrāfija // Manuskripts. R., – 1990–1995. – 26. lpp.

⁴Roberta Feldmaņa bibliotēkas ārmisijas materiāli. Mape Nr. 1.

... un arī tautai

Feldmaņa garīgais skats sniedzās vēl tālāk. Misionējoša Baznīca gūst svētību ne tikai sev, bet arī savai tautai, jo tā ir savu vārdu pasaules vēsturē ierakstījusi nevis ar varmācību, bet gan ar Kristus mīlestības motivētu darbošanos: „*Tautas, kas strādā misijas darbu, ieiet pasaules vēsturē un viņu vārdi tur ar mīlestību rakstīti paliek gaišākā piemiņā, nekā lielu ķēniņu vai varenu karavadoņu vārdi.*”⁵ Tāpēc LELB ārmisijas veikums Feldmaņa acīs ir kļuvis par latviešu tautas nacionāla lepnuma avotu: „*Mums ir prieks un gandarījums, ka ārzemēs daudzina mūsu tautas skaistos tērpus un daiļās dziesmas, vai mūsu jauniešu vingrumu. Bet mums nevar būt nesvarīgi, ja svešas tautas sāk daudzina mūsu tautas kristīgo garu, upuru nešanas prieku un kalpošanas nopietnību. Šai ziņā mazais Karunagarapuri ciemats un Latvijas vārdā viņā veiktais darbs Kristus Evaņģēlija pasludināšanā ir jau paguvjis nodibināt spožu slavu mūsu dzimtenei un tautai arī tālajā Indijā, pie tam, ne vien indiešu starpā vien, bet arī angļu, zviedru, dāņu, amerikāņu un citu tautu starpā, kuru kristīgie darbinieki mērojuši garus papildus ceļus, lai tikai cienībā un apbrīnā nolūkotos uz tur veikto darbu.*”⁶

Ārmisija un patriotisms

Ārmisijas darbs Feldmaņa skatījumā iziet ārpus Baznīcas robežām, sevī saistot kristīgās un savas dzimtenes mīlestības vērtības. Feldmanis uzrunā latviešu tautu kristīga patriotisma garā, sacīdams: „*Ikviens dievbijīgs latvietis, svinēdams mūsu patstāvīgās, atjaunotās un Dieva svētītās valsts augsto goda dienu, pateicībā un priekā piemin Dieva lielos darbus un liecina līdz ar Dieva Vārdiem: „Šī ir diena, ko tas Kungs ir darījis, priecāsimies un līksmosimies par to!” Bet lielas priekšrocības vienmēr saistās arī ar svarīgiem uzdevumiem. Mūsu tauta ir aicināta vairogt garīgās vērtības un strādāt darbus, kas neiznīkst līdz ar aiztecējušiem gadiem un aizejošām paaudzēm. Mūsu spēks nav ne mūsu tautas skaitliskais lielums, nedz vareni cietokšņi vai liels daudzums spēcīgu kara ieroču. Mūsu spēkam jābūt Dieva bijībai un darbam, kas saskan ar Viņa prātu. Savai tautai labu vēlot, viņas godu un labklājību ceļot, mums ir no Dieva puses likti svarīgi uzdevumi un sasniedzami augsti mērķi. Lai tos panāktu mums ir spēcīgi jādarbojas kristīgās dzīves un uzdevumu virzienā. .. Šai laikā mēs ar pateicību Dieva priekšā pieminam, ka ir pagājuši jau 15 gadi, kopš no latviešu tautas, viņas evaņģēliskās Baznīcas uzdevumā ir izgājuši misijas darba laukā Indijas dienvidos pirmā misijas darbiniece latviete brīvās Latvijas pastāvēšanas laikā. Ir aiztecējuši jau gandrīz septiņi gadi, kopš Indijas dienvidos, pagānisma tumšākajos apvidos, ir ar Latvijas evaņģēlisko draudžu locekļu mīlestības dāvanām un aizlūgšanām uzcelts nelielais Karunagarapuri ciemats, ko mūsu misijas darba mīļotāji sauc mīļā un nozīmīgā vārdā par „Latvijas ciemu”, jo šeit latviešu tautas uzdevumā atskan Kristus Priecas vēsts Indijas nekristīgajiem, saucot viņus priecāties tai gaišumā, kas tik vareni ir priecinājis, apgaismojis un sildījis latviešu tautu viņas grūtajās dienās un devis viņai garīgo spēku veikt lielus uzdevumus un pastāvēt pārbaudījumos.*”⁷

Guvums

Nesavtīgi citiem sniegtais atgriežas kā svētība, kā Sv. Raksti saka, „svētīgāk ir dot, nekā ņemt” (Ap.d 20:35). Feldmanis kā lielu garīgu ieguvumu latviešu tautai

⁵Feldmanis R. Tautas un tēvijas gods un ārmisijas darbs // Ārmisija. – 1939. – Nr. 11. – 4. lpp.

⁶Feldmanis R. Tautas un tēvijas gods un ārmisijas darbs // Ārmisija. – 1939. – Nr. 11. – 4. lpp.

⁷Feldmanis R. Tautas un tēvijas gods un ārmisijas darbs // Ārmisija. – 1939. – Nr. 11. – 2. lpp.

uzskata tās ārmisijas izveidotā Karunagarapuri ciema kristiešu aizlūgšanas par mūsu tautu: „*Tas ir svētības avots mūsu tautai*”⁸.

Esam sūtījuši

Feldmanis pats arī pētīja Latvijas Baznīcas misijas darbu un līdz ar manuskriptu par mūsu zemes ārmisijas vēsturi⁹ ir atstājis mums vēl apgūstamu mantojumu – apziņu, ka mēs kā kristīgās Baznīcas daļa esam sūtījuši Kristus vēstnešus pasaulē jau vairākus gadsimtus (!) pirms mūsu pašu nacionālās Baznīcas izveides. Feldmaņa veiktais izpētes darbs ļāva viņam datēt Latvijas Baznīcas misijas darbu jau ar 1655. gadu.

Pirmais

Feldmaņa amata nosaukums bija visai necils: „ārmisijas sekretārs”. Tas ir tehnisks nomenklatūras apzīmējums un kā tāds neizsaka gandrīz neko. Tikai iepazīstoties ar Feldmaņa darbību, atklājas, ka viņš nebija rakstāmgalda, kabineta darbinieks, bet gan ar tālredzīgu skatu apveltīts rīcības cilvēks, tāpat, - praktisks stratēģis. Lai arī pirmie LELB ārmisijas darbinieki – bīskaps Kārlis Irbe (1861. – 1934.), kurš šo darbu iesāka, un mācītājs Edgars Rumba, kurš izveidoja misijas darba struktūru, neapšaubāmi bija tās vērtīgs sākums, taču tieši ar Feldmani tā sāk iegūt plašumu, dziļumu un būtisku saturu vienlaikus. Tāpēc nebūs nepareizi viņu saukt arī par *pirmo* mūsu Baznīcas ārmisijas stratēģi.

Patstāvīgi un pastāvīgi

Ar Feldmaņa darbības sākumu ārmisijas darbs mūsu Baznīcā pēc svarīguma tika novietots līdzās citiem Baznīcai būtiskajiem uzdevumiem. Pēc Feldmaņa uzskata, mūsu Baznīcai ir jābūt pašam savam misijas laukam ar saviem darbiniekiem un nepieciešamiem līdzekļiem tā uzturēšanai. Sākuma stāvoklis, kad Zviedrijas baznīca apmaksā lielu daļu no mūsu misijas lauka izdevumiem ir vērtējams tikai kā pagaidu. Lai taptu par patstāvīgi un pastāvīgi misionējošu Baznīcu, Feldmanis iesāka plašu informācijas un līdzekļu vākšanas darbu. Viņš organizēja ārmisijas interesentu grupas draudzēs, kas uz vietas popularizēja ārmisijas darbu, noturēja īpašas ārmisijas dienas draudzēs un prāvestu iecirkņos (līdz par 4 dienām), kurās ar priekšlasījumiem piedalījās Latvijas Baznīcas mācītāji un misionāri no ārvalstīm. Feldmanis izdeva žurnālu „Ārmisija” ar Svēto Rakstu lasījumiem un aizlūgšanām par ārmisijas darbu un A. Irbes ziņojumiem no misijas lauka. Informācija, ko R. Feldmanis sniedza ar „Ārmisijas” žurnāla starpniecību, veidoja un uzturēja saites starp Ārmisijas padomi un konkrēto draudzes locekli, kuru R. Feldmanis tiecās sasniegt pēc iespējas vairāk un dažādos veidos.

Efekts

Visiem šiem minētajiem un daudziem citiem līdzīgiem ārmisiju popularizējošiem, atbalstošiem un veicinošiem pasākumiem bija kumulatīvs efekts - tie kopā sāka veidot Latvijas Baznīcu par misionējošu Baznīcu, proti, par tādu, kas vārda burtiskā nozīmē kalpo ne tikai „savam tuvākajam” – Latvijas iedzīvotājam, bet arī „savam tālākajam” – Karunagarapuri ciemata tamilu tautības indiešiem –

⁸Feldmanis R. Tautas un tēvijas gods un ārmisijas darbs // Ārmisija. – 1939. – Nr. 11. – 5. lpp.

⁹Feldmanis R. Ārmisijas darba sākumi Kurzemes ev. – lut. Baznīcā // Manuskripts. R., – 1955–1970. (Roberta Feldmaņa bibliotēkas ārmisijas materiāli. Mape Nr. 10.)

cilvēkiem, kurus visticamākais, neviens no Latvijas Baznīcas draudžu locekļiem nekad savā dzīvē tā arī neredzēja.

Iespēja un piemērs

Tikai karš un tam sekojošā padomju okupācija neļāva piepildīties viņa nodomiem. Nu šī baisā vēstures lappuse ir aizšķirta. Ir pagājuši 16 gadi, kopš neatkarības atgūšanas, un pirms 5 gadiem ir aizgājis arī pats Feldmanis. Aiz liela cilvēka paliek lieli darbi – pabeigti un nepabeigti. Ir iesākta apzināt viņa garīgā mantojuma homilētiskā, vēsturiskā, liturģiskā, akadēmiskā daļa.

Bet Feldmaņa paveiktais Latvijas Baznīcas ārmisijā ir mantojums ar savādāku raksturu. Kā var mantot viņa ārmisijas veikumu? Tikai un vienīgi, ja mēs turpinām to. Iespējams, ka šodien mums nāksies kādas lietas jaunos apstākļos iesākt gluži no jauna. Bet lai mūs tas nesatrauc. Kā piemēru, ko var izdarīt viens cilvēks – augsti motivēts Svētā Gara vadīts Kristus kalps – mēs varam uzlūkot viņu – misionāru, mūsu Baznīcas ārmisijas pirmo stratēģi – Robertu Feldmani.